

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Dolní Životice, okres Opava

Hlavní 15, 747 56 Dolní Životice

Identifikátor školy: 600 143 368

Zřizovatel: Obec Dolní Životice se sídlem Štáblovská, 747 56 Dolní Životice

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání inspekce: 22. – 24. září 1999

Čj.	145 193/99-11124
Signatura	on5bt101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná škola je neúplnou základní školou s výukou v 1. – 5. postupném ročníku. Vyučování je organizováno ve třech třídách, ve dvou z nich jsou spojeny vždy dva ročníky. Součástí školy jsou školní družina a výdejna stravy. V současné době navštěvuje školu 45 žáků.

Podmínky výuky v jazyce českém a matematice

Předmětem inspekční činnosti bylo posouzení kvality výuky českého jazyka a matematiky. Hospitace proběhly ve všech třech třídách u všech stávajících vyučujících.

Ve škole probíhá výuka podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola schválených MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2. Časová dotace byla ve sledovaných předmětech v souladu s učebním plánem, obsah učiva odpovídal učebním osnovám, což bylo zjištěno kontrolou rozvrhu hodin a zápisů v třídních knihách.

Všichni pedagogové jsou zevrubně informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování, ve vyučovacím procesu byl zaznamenán zřetelný individuální přístup k těmto dětem s respektováním příslušné vývojové poruchy.

Odbornou a pedagogickou způsobilost ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/97 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, splňují dvě učitelky. Další má středoškolské pedagogické vzdělání (vychovatelství) a druhým rokem studuje učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě v Olomouci.

Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly ve škole zjištěny žádné závady. Žákovský nábytek splňuje antropometrické podmínky, prostorné, světlé a vzdušné třídy jsou velice funkčně a účelně vybaveny. Výzdoba tříd i všech prostor školy byla esteticky na velmi dobré úrovni.

Vybavení učebními pomůckami není optimální, ve sbírce přetrvává velké množství pomůcek zastaralých. Inovace probíhá v rámci finančních možností školy, nezřídka je nákup nahrazen výrobou svépomocí. Ve vyučovacím procesu se nedostatek pomůcek neprojevil.

Podmínky výuky ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako dobré.

Český jazyk

I když podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku českého jazyka splňují pouze dvě z vyučujících, jak již bylo výše zmíněno, byly všechny sledované hodiny českého jazyka vedeny na velmi dobré úrovni. Příslušné učebnice a učební pomůcky byly využívány promyšleně a účelně stejně jako dostupná audiovizuální technika, rovněž i příruční knihovničky ve třídách.

Metody a formy práce byly vhodně voleny a zajišťovaly velmi dobrou motivaci a aktivizaci žáků. Všechny vyučující jsou pedagogicky tvořivé a schopné organizačně vést výuku. Jejich pokyny jsou srozumitelné a požadavky přiměřené věku žáků. Struktura všech sledovaných hodin odpovídala věku dětí a výukovým cílům. Při výuce byly v úvodních částech hodiny aplikovány metody opakovací spolu s hodnocením, při samostatné práci žáků pak metody aplikační a procvičovací. Při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými.

Vyučující vytvářely prostor pro individuální potřeby žáků, zohledňovaly děti se specifickými poruchami učení a chování. Využití vyučovacího času bylo promyšlené a účelné, byl vytvořen

dostatečný prostor k procvičování učiva. To bylo všemi vyučujícími interpretováno správně, příklady při uvádění učiva byly funkční. Žáci byli důsledně kontrolováni a opravováni.

Ve všech třídách byli žáci nenásilně aktivizováni vstupními motivačními metodami, motivační byla i aktualizace učiva s návazností na životní zkušenosti žáků. Ověřování pochopení látky probíhalo ústní i písemnou formou, velmi podnětně působila i pochvala za zvládnutí a pochopení látky. Vyučující oceňovaly u dětí snahu i pokrok při zvládnutí učiva promyšleným a účinným slovním hodnocením.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována a akceptována stejně jako osobnost žáka. Komunikace žáků byla na průměrné úrovni, při samostatné práci byl vytvářen dostatečný prostor pro kooperaci a vzájemnou toleranci. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byla v navštívených hodinách velmi dobrá stejně jako komunikace neverbální.

Oblast plánování a přípravy výuky českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá. Stejně tak oblast organizace, forem a metod výuky, neboť byl při výuce uplatněn dostatečný počet vyučovacích metod, učivo bylo procvičováno a upevňováno formami ústními i písemnými, žáci byli důsledně kontrolováni, opravováni a prokazovali potřebné dovednosti a znalosti. K výrazným kladům výuky českého jazyka patřila průběžná motivace a vztahy mezi pedagogy a žáky. Interakce a komunikace v hospitovaných hodinách je hodnocena jako velmi dobrá s převahou pozitiv, k nimž patřil například kladný vztah žáků k výuce, promyšlené slovní hodnocení, pohotovost a kvalita vyjadřování vyučujících. Slabší byly komunikativní dovednosti žáků.

Výuka českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky byla vyučujícími ve většině sledovaných hodin promyšlená, dobře připravená se strukturou odpovídající výukovým cílům. Připravené příklady měly přiměřenou obtížnost a často potvrzovaly pedagogickou zásadu spojení získaných teoretických znalostí s jejich praktickým využitím.

Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a zajišťovala jejich úspěšné uplatnění. Probíhala systémem zpětné vazby založené na tvořivosti každého žáka. Umožňovala rovněž velký podíl samostatné práce žáků v celkové struktuře hodin. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti. Přiměřeně byly rozvíjeny jejich komunikační schopnosti. Ve výuce byl vytvořen prostor pro samostatnou práci zejména s využitím učebnic, běžným jevem v hodinách bylo uplatnění týmové práce. V hodinách byla rozvíjena představivost, paměť i logický úsudek. Jen ojediněle byla zaznamenána menší efektivita využívání vyučovacího času.

Sledované hodiny vesměs prokázaly vynikající úroveň motivačních metod. Vstupní i průběžná motivace se vyznačovala nápaditostí, přirozeně vyplývala i z osobnostních předpokladů učitelek. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Výsledky zadaných úkolů byly vyhodnocovány vesměs se zdůvodňujícím komentářem.

Odrazem pozitivní interakce učitel – žák byla rovněž velmi příznivá pracovní atmosféra v hodinách, což se projevovalo i v přirozené kázni žáků. Komunikace založená na vzájemné důvěře byla zcela zřetelná, osobnost dítěte byla ve středu zájmu učitelek.

Na základě uvedených skutečností je oblast plánování a přípravy výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá. Organizace, formy a metody výuky v tomto předmětu se pohybují od vynikajících po průměrné, celkově je tato oblast hodnocena rovněž jako velmi

dobrá. Nejvýraznějším pozitivním momentem výuky matematiky byla motivace a hodnocení žáků, dále pak vzájemná interakce a komunikace všech zúčastněných subjektů. Obě oblasti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celková úroveň kvality výuky českého jazyka a matematiky je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy předložila koncepční záměr, který směřuje zejména do oblasti výchovy a vzdělání a klade důraz na následující hlediska:

- zajistit návaznost výuky školy na výuku v Základní škole ve Slavkově, kde žáci pokračují v 6. - 9. postupném ročníku (vzhledem k vzdělávacímu programu Základní škola zejména v návaznosti výuky cizích jazyků),
- po projednání s rodiči zavést v 1. – 3. ročníku slovní hodnocení (v současné době je záměr naplněn),
- stabilizovat pedagogický kolektiv,
- zapojit rodičovskou veřejnost do plánování a organizování akcí školy.

V koncepci školy i celoročním plánu práce, jež byly předloženy v písemné podobě, se ředitelka zaměřuje převážně na výchovně vzdělávací proces. Oblast organizace školy, vedení a motivování pracovníků, kontrolní činnost a oblast ekonomicko-hospodářská není součástí popisovaného dokumentu (je zpracována v zápise z první pedagogické rady ze srpna 1999). Jednotlivé úkoly jsou podrobně zpracovány v měsíčních plánech s určením jmenovité odpovědnosti. Samostatný plán práce školní družiny je promyšlený, podrobný a má velmi dobrou úroveň. Pro žáky se specifickými poruchami učení a chování jsou zpracovány individuální plány.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že plánování není pojato jako ucelený systém, je hodnoceno jako dobré.

Organizování

Kompetence pracovníků jsou přesně vymezeny a všichni s nimi byli prokazatelně seznámeni (zápis z pedagogické rady konané 31. srpna 1999). Dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami. Drobné nedostatky byly odstraněny ještě v průběhu inspekce. Používají se předepsané tiskopisy. Poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada, metodická sdružení vzhledem k velikosti školy nejsou ustavena.

Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Způsob předávání informací žákům i pracovníkům je účinný. S nejdůležitějšími informacemi jsou pedagogové a ostatní pracovníci školy seznamováni bezprostředně, využívány jsou nástěnky v místnosti, která slouží jako ředitelna i sborovna. O prospěchu a chování jsou rodiče informováni prostřednictvím žákovských deníčků, na pravidelných třídních schůzkách, a kdykoliv po vzájemné domluvě. Velmi kvalitní je spolupráce školy s Klubem rodičů,

zájmovými organizacemi v obci a místním obecním úřadem. O činnosti školy je veřejnost informována školním časopisem, dále tzv. Dolnožitovickým zpravodajem, který vydává obec, fotodokumentací v obecní vývěsce i články v regionálním tisku. Škola realizuje řadu akcí, kterými se prezentuje na veřejnosti. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 má velmi dobrou úroveň, je zpracována v souladu s § 17e odst. 2, zákona č. 139/1995 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Její součástí je i zpráva o hospodaření za rok 1998. Jejich obsah není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi.

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla fungování. Organizační struktura školy je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Základním nástrojem operativního řízení je měsíční plán práce a každodenní osobní styk všech pracovníků školy. Zásadně je uplatňován demokratický styl řízení. Jsou vytvořeny optimální podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Ti jsou seznámeni s kritérii pro stanovení nenárokových složek platu. Významným motivačním hlediskem je i zvyšování osobní odbornosti jednotlivých vyučujících prostřednictvím dalšího vzdělávání. Dvě učitelky (včetně ředitelky školy) jsou aktivními členkami PAU (Přátelé angažovaného učení). Běžným jevem je zvyšování odbornosti pedagogů formou vzdělávacích seminářů pořádaných Střediskem vzdělávání v Opavě. Sebehodnocení práce školy se uskutečňuje v průběhu pedagogických rad a ve výroční zprávě školy.

Vedení a motivování pracovníků má dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrola činnosti školy (kontrola pedagogické dokumentace, hospitační činnost, školní družina, čistota školy, dodržování pracovního řádu apod.) je prováděna průběžně. O této činnosti jsou vedeny zápisy.

Kontrolní mechanismy vedení školy jsou hodnoceny jako dobré.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy respektuje platné právní předpisy. Plánování práce školy je dobré, převažují zde pozitiva, je však nutno vytvořit ucelený systém záměrů ve všech oblastech činnosti školy. Organizační struktura školy je velmi dobrá. Vedení a motivace malého pedagogického kolektivu má dobrou úroveň stejně jako oblast kontrolní činnosti. K dalším kladům patří velmi dobrá spolupráce s Klubem rodičů a Obecním úřadem v Dolních Žitovicích. Řízení sledované školy má dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z jednání pedagogických rad, dokumentace zdravotně postižených žáků, kniha úrazů), Rozhodnutí Školského úřada v Opavě o zařazení do sítě škol čj. 473/96/Z-1-9-00 ze dne 11. dubna 1996.
- Operativní dokumentace a další písemné materiály školy (koncepce výchovně-vzdělávacího programu školy, celoroční plán práce, měsíční plány, plán práce školní družiny, tematické plány jednotlivých učitelů, fotodokumentace školy).

- Podkladová inspekční dokumentace (předinspekční dotazník pro ředitele školy, tabulky se základními statistickými údaji).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v jazyce českém a matematice a dále hodnocení kvality řízení. Posouzením sledovaných oblastí nebyla zjištěna žádná zásadní negativa, stanovena byla následující výrazná pozitiva:

- velmi dobré výsledky výchovně vzdělávací práce,
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, dobrý vztah mezi pedagogy a žáky,
- velmi dobrá spolupráce s Klubem rodičů a OÚ v Dolních Životicích.

Sledovaná škola prokázala velmi dobrou kvalitu vzdělávání ve výše uvedených předmětech, kvalita současného řízení je dobrá.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost při nákupu učebních pomůcek nebyla v průběhu inspekce zjištěna.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Katolický	Katolický Jan v. r.
Členka týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová	Gebauerová J. v. r.

V Opavě dne 11. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. října 1999

Razítko

Mgr. Bohuslava Kvarčáková

Kvarčáková B. v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Opava, Březinova 6	99-10-29	145 206/11124
Zřizovatel: OÚ Dolní Životice	99-10-29	145 207/11124

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány